

EVANGELIKUS ŐRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egy íven.
Kéziratokat, előfizetési díjakat, hirdetések szövegét és díját a szerkesztő-kiadó címére kell küldeni.

FELELŐS SZERKESZTŐ-KIADÓ:
GEDULY HENRIK evang. lelkész,
NYIREGYHÁZA.

A lap ára: Egész évre 12 K
Félévre 6 K
Negyedévre 3 K
Egyes szám ára 40 fillér.
* Hirdetés ára oldalanként 40 korona. *

TARTALOM-JEGYZEK: Karácsony *Sántha Károly*. — **Vezércikk:** Karácsonyi gondolatok. *S. I.* — Fenntartott kérelem és felebbezés. *Idasz László*. — **Tanügy.** Tankönyvpályázat. — **Tárcza.** Karácsony éjszakája. Jézus születése. *Varga Márton*. Avatás. *Felföldi*. — **Bejelent.** — Irodalom. — Szerkesztői üzenet. — Pályázat. — Hirdetés.

Karácsony.

I.

Fölséges éj! Karácsony éjszakája,
Jöttöd a szív oly kedve várja!
Vár tégedet, te szép, te szent, te bűvös,
Egész világ, a szenvedő, a bűnös.
Ezernyi csillag reszket fenn az égen,
Megreszket a szívünk is örömeben.
Minő látvány! Minő csodás dolog
Jelent meg néktek, boldog pásztorok!

Világosság árad ki a vak éjből,
S imé, az Ur angyala jön az égből;
Sokasága mennyei seregeknek,
Kik az Istent dicsérve énekelnek:
Dicsőség a magasságos mennyekben
Az Istennek — Ki örök s véghetetlen —
És békesség e földön itt alatt
S az emberekhez egy jó akarat!

Az angyalok a mennybe visszaszállnak,
De itt marad angyala a vallásnak
És pásztorok, királyok és a bölcsnek.
Mehódolnak a Szentnek és a Bölcsnek.
S újra meg újra zeng a régi ének,
Buzgó ajkán gazdagnak és szegénynek,
S nem szűnik a karácsonyi öröm
A földön és túl a csillag-körön.

II.

Oszlik az éj, hajnalodik,
Halkan zengő szó hallatik,
Lágyan lebben, égbe szállva,
Angyaloknak ezüst szárnya.

Mig tart földi vándorlásom,
Áldott angyal: szent vallásom,
Te állj mellém, te légy nekem
Vigasztalom, erősségem!

Napkeleti hajnalszillag,
Üdvösségem, Téged hívlak;
Oh vezess, mig itt bujdosom,
Hajnalszillag, én Jézusom!

1908. Deczember.

Csendül, kondul szent harangszó,
Mintha égből, szívbe hangzó,
Hiva az Ur templomába —
Ne hangozzék, ne, hiába!

Jertek, jertek, oh ti hivek,
Ti érző, és ti hő-szívek;
A kegyelem Istenének,
Ünnepünkön zengjen ének!

III.

Keresztyének, örvendezzünk,
Szívvel-szájjal zengedezzünk;
Ének szárnya égig menjen,
Öröm van ma földön, mennyen.

Örök Íge, Ki eljöttél,
Alázatos testet öltél:
Oh lakozzál, kérünk, köztünk,
Kik itt összegyülekeztünk.

Ma született Krisztus Urunk,
Előtted mind leborulunk;
Méltó vagy, hogy áldjunk Téged,
S tegyük Neked tisztességet.

Te vagy igaz Világosság,
Nagy szeretet, merő jóság.
Oh szülessél meg szívünkben
És erősíts meg hitünkben!

Boldog, aki jár Tevéled,
Ut, igazság vagy és élet,
Tévelygők utmutatója,
Sebhedt szívek gyógyítója.

Jövel, I am, várva-várunk,
Szent kegyeddél szállj be nálunk;
Mimánkra ne hagyj többé,
Maradj velünk mindörökké!

Sántha Károly.

Karácsonyi gondolatok.

Sötét, csillagtalán éjszakában, miután évzredeken át várakozott az emberiség ama mennyei világosságra, kigyult az a kised Betlehem felett. A vágy és reménység, az igazság és szabadulás utáni mélységes epekedés méhéből tört elő, hogy elűzze a lelkek fölé nehezedő áthatlan szellemi homályt, irányt szabjon az emberiség haladásának, feltüntesse az emberi nem magasztos hivatását, s az istenfiúság felemelő tudatával újjászülje az emberiséget, s odavezesse ahhoz, akinél boldogságát, üdvét találja meg: az Istenhez, még pedig az áldásokban kifoghatatlan, a türelemben kimeríthetetlen, a megbocsátásban végnélkül való szeretet Istenéhez.

S ha volt is idő, mikor önző érdek, hatalmi törekvések a nazareti Jézustól eltakarták a keresztyénség tekintetét, s míg imádását megkövetelték, de követését mellékesnek tartották s egészen elhanyagolták; s ha voltak, s vannak ma is, kik azt állítják egyszerűen, hogy a nazareti Jézus pusztán vallási géniusz, aki maradandó eszmékkel, socialis és vallási gondolatokkal gazdagította ugyan a világot, s fenséges erkölcsiséggel, a társadalom nyomorútljai iránt tanúsított mélységes részvétével — minden biztonnyal érdemes a jók és nemesek tiszteletére és hálás emlékezetére — de ennél semmivel sem több: mégis erős a hitem, hogy — mint 19 száz. éven, úgy a jövőben még inkább a nazareti *Jézus lesz a világnak ama világossága*, mely minden nagy és szent célra törekvésnek, a tökéletesedés felé való haladásnak útját jelezni fogja, ő lesz a beteg és sebhedt sziveknek — gyógyítója, a megfáradtaknak — megenyhítője, a bűnösöknek reménysége, a haldoklók vigasztalása, s minden, a kebleket adventi óhajtsókkal s vágyakkal betöltő reménység valóságában vetett hitnek záloga.

Ép ezért nem vesz semmit a karácsonyi örömhír édes varázsából, s ugyanaz az ünnepi hangulat, a hála és örömmézés tölti el valónk, mint mikor képzeletben a betlehemi angyalokkal társalogtunk s az ajándékhozó kis Jézust vártuk, számlálgatva a napokat, mikor a karácsonyfa körül gyermekajkkal, gyermekszívvel zengtük: *Krisztus urunknak áldott születésén — vigadjunk testben lett megjelenésén.* Nem veszheti el varázsát, mert azt a gondolatot, azt a vigasztaló, megnyugtató érzést kelti bennünk, hogy amit nagyon óhajtunk, a szabadulás, a megjavulás, ha többször csalódtunk is teljesültében — a

keblünk vágya Máriává lesz — s fogan, a vágy valóra válik, az ígélet teljesül, az eszme testet ölt.

Mit törődöm azzal, hogy egyesek szerint mélyen homályba van burkolva mindaz, ami Júda magaslatain akkor lejátszódott, mit azzal, hogy szerintük az angyaljelenségről, éjjeli, hirtelen támadt fényességről szóló szépséges történet, mely az Isten fia születésének evangéliumi keretével szolgál, jámbor költészet, mely ringó bölcső helyett kemény jászolba helyezte a kisedet; hogy az elerőtlenedett Józsefnek, az apának képében azt az elerőtlenült, kimerült kort kell értenünk, mely meghal akkorra, mire fia Jézus megnövekszik, s hogy ugyanez a költészet, mely Józsefet aggnak tünteti fel, letöröl szinte minden vonást Máriáról, a mi arra emlékeztetne, hogy nő, asszony is volt, nemcsak Isten-anyja, s az anyát aranyos zománczczal vont a be azért, hogy a Jézusban megjelent emberi szellemet oly ős eredeti tisztaságában mutassa be, minő csak az embert életre hívó, tette serkentő, megváltó és megszentelő Isten lelke lehet.

Mit törődöm azzal, hogy amit évszázadokon keresztül megoldatlan rejtélynek, s történeti ténynek hittek, amin minden hívő gyermek hittel csüng, ma már költői alkotás-ként, élénk phantáziával, művészi vonásokkal, találó színekkel összeállított festményként áll a kétkező lelkek előtt.

Ám legyen nekik a karácsonyi történet egyszerűen valami magasztos symbolum. De még akkor is és mindörökké a betlehemi mezőkön felragyogott fényesség azt a soha ki nem alvó fényt jelenti, mely Jézus tudományából, munkás szelleméből, szentséges életéből az emberiség életutjára árad; az angyali szózat: *Ne féljete, nagy örömet hirdetek nektek, mert ma született a megtartó, ki az Ur Krisztus, a Dávid városában,* minden pillanatban felhangzó, félelmet űző, boldogoknak, boldogtalánoknak, áldottoknak, sujtottoknak szóló örök evangélium; a jászol ama gondolat kifejezője, hogy a mi alacsony és nevetséges az emberek előtt, magasztos és ünnepélyesen komoly lehet Isten előtt; a szegényes környezet, mi mást fejez ki, mint-hogy a nagyot és dicsőt ne csak a nagy palotákban, selymes, dagadó párnákon keressük, hanem a szalma kunyhók rozszant fedele alatt is. Akkor is az első tisztelgők, az egyszerű pásztorok, majd a hit csillaga által vezérelt, aranyat, tömjént és myrrhát vivő napkeleti bölcsek azt a már megvalósulásnak induló profétiát szemléltetik, hogy a szegények, a társadalom legalsó osztálya úgy, mint

a királyi bölcsek, vagy bölcs királyok találkoznak az Ő személyének tiszteletében, s tőle, a hozzá való juthatástól elzárva senki sincs.

Hát ha a költészet legendás karácsony éjszakája számukra eltűnt s vele a legendákba vetett gyermekhit fuvalma is, de válják bennök e fuvalom legalább boldogító ismeretté, az Isten áldott kegyelmének s a Krisztusban munkás, és ma is változatlan erővel működő megváltó hatalmának boldogító tapasztalásává. Ha a régi bűvös keret összerőt, hogy a benne foglalt boldogító gondolatoknak légiói akadálytalanul nyomúlhassanak be a szívekbe, ha a szent fátyol ellebbent, hogy annál csudálatraméltóbb titkok táruljanak fel a Jézus Krisztusban megjelent milliókban hatékony isteni szeretetről: akkor értsék meg küldetésének valóságos tartalmát, s hitök roncsai közül tartsák meg azt, amijök vagyon, hogy senki elne vehesse tőlök az élet koronáját.

Ha nem az a fontos, vajjon zengett-e a betlehemi mezőkön angyalajkról „*Hirdetek nektek nagy örömet*“, hanem az, vajjon visszhangra kél-e még az emberek millióinak szívében az örömhír, s felzendül-e nyomában az emberiség ajkán az örömhírt követő angyali ének: „*Dicsőség a magasságban az Istennek, békesség a földön és az emberekhez jó akarat*“: akkor mért nem kész az emberiség Istent dicsőíteni, és felebarátjait szeretni?

Ha nem az a fontos, hogy ama szent éjszakán gyult-e ki fény, vagy sem, kiseded Betlehem termékeny mezőjén, hanem az, vajjon a Jézusban támadt világosságot el fogadja-e az emberiség a menny felé vezetőjének: mért nem kész ezt a világosságot követni?

Mert ma és mindörökké az emberiség boldogságának világa Jézuson ngugszik, melyet az ő vallairól az új idők tudásának és bölcselkedésének, vagy socialismusának Heraklesesei — egy napra sem vehetnek át anélkül, hogy a boldogság világa össze ne omoljék. — Kövessék hát őt étellel és cselekedettel s minket hagyjanak meg hitünk kincseinek érintetlen birtokában! — Mert a gyarló élet és a gyarló cselekedetek csak a Benne vetett hit tiszta fényétől nyernek örökkön üdvözítő világosságot.

S. I.

Fentartott kérelem és felebbezés.*)

Bocsánatot kérek, hogy más nemű elfoglaltságom miatt, csak most köszönhetem meg a dunántuli egyházkerület népiskolai bizottsága elnökének, nt. Bog-

*) Térszűke miatt ezen f. hó 10-én hozzánk érkezett választ csak most közölhetjük. Szerk.

nár Endre urnak, azon készségét, melylyel e lapok 45-dik számában felvetett kérésemet válaszra méltatta.

E köszönetem ismételt kifejezése mellett azonban ki kell jelentenem, hogy válasza engemet nem elégitett ki. Remélem, a nt. elnök ur maga sem hiszi el, hogy válaszával, a lényegre vonatkozó kételyeimet eloszlathatta volna, s így megnyugtathatott volna ama követelés jogossága felől, mely szerint a mi evangéliumi oktatásunk, a keresztyén erkölcsant a tizparancsolatra alapítsa.

Sőt midőn adott feleletének 7-dik kikezdésében azt mondja: „Eddig sem volt, ezután sem lesz ellenmondás a keresztyén erkölcsant tanításában, ha az a tizparancsolat alapján történik. Akkor is a keresztyén erkölcsant és a keresztyének erkölcsi élete abból az önzetlen és páratlan szeretetből indul ki, abban agyökeredzik, melyet Jézus és az ő nyomdokain az apostolok, tanításukban hirdettek és hogy nekünk példát adjanak, mindenkor maguk is gyakoroltak;“ ez által a helyett, hogy azon fennakadásomat — vagy ha úgy tetszik: „scrupulusomat — melylyel én a keresztyén erkölcsantnak a tizparancsolaton való felépítését, tartahatlan ellenmondásnak vélem, eloszlatta volna; inkább, — hogy így fejezzem ki magamat, — megrögzítette. Vagy nem veszi észre azt a nagy tisztelű ur, hogy midőn azt méltóztatik mondani: „Eddig sem volt, ezután sem lesz ellenmondás a keresztyén erkölcsant tanításában, ha az a tizparancsolat alapján történik:“ mennyire reá czáfol ez állításra a közélet? A közéletnek ez a czáfolata pedig megfellebbezhetetlen ítélet a törvény alapján álló erkölcsant, mely a maga hatásában csak oly életet tud fejleszteni, minőt ma terem az emberi világ.

Micsoda ma az erkölcsi — kérem: a keresztyén erkölcsi — élet? Csodálat és hódoló tisztelet a kivételeknek! de általában véve az oly szegyeteljes állapot, melyben szív és ész, a bűnök termelésében fejtik ki extensív és intenzív erejüket. Ma annyira általános, megszokott az erkölcsi romlottság, hogy ez, mint valami természetes, fel sem tűnik, és botránkozást csak akkor kelt, ha büntetés alá esik; akkor is csak azért, mert ügyetlen volt és rajt vesztett. Ma minden gonosz, önvád nélkül éli világát és felemelt fővel jár; szegyetkezni eszébe sem jut. Ma a ki büntetését tölti ki, martyromsággal dicsekszik. Ma már az apagyilkosságot is csak azért nem teszi meg sok gonosz, mert a büntetéstől fél; de ne kelljen ettől félnie: készen lesz, a legundokabb elvetemültségre is. Az ilyeneket a törvény pressiója irányítja; ezeknek erkölcsi élete a törvény külső hatása szerint módosul. Ma az átlagot véve — minden ember csak azt kérdezi: sujt-e, jutalmaz-e a törvény (még pedig a világi törvény), ha azt vagy ezt cselekszem? De hogy önként, saját benső ösztönéből, saját lelki indításából akarjon valaki becsületes, igaz lenni, erre a törvény, a maga kényszerével, jutalmával nem segít. Én részemről köszönöm azt az erkölcsi elvet; de nem kérek belőle, mely ilyen keresztyén erkölcsöket terem.

Mivel pedig a keresztyén embernek saját lelki indításából, belső önelhatározásából kellene tiszta, igaz életre törekednie, s erre őt a törvény, a tizparancsolat alapján álló erkölcsant, képesíteni nem tudja; tehát igenis, a keresztyén erkölcsant a tizparancsolatra nem alapítható; s ha eddig erre alapított, az eljárás hibás volt; s azt a czélnak megfelelő, egyetlen biztos alapra, a Krisztusra kell alapítani.

E követelmény szükségességét igazolja a nt. Elnök ur maga is, midőn a fenti idézetben azt modja:

akkor is (midőn tudniillik a keresztyén erkölcsan tanítása a tizparancsolat alapján történik), a keresztyén erkölcsan és a keresztyének erkölcsi élete abból az önzetlen és páratlan szeretetből indul ki, abban gyökeredzik, melyet Jézus és az ő nyomdokain az apostolok, tanításaikban hirdettek, és hogy nekünk példát adjanak, mindenkor maguk is gyakoroltak.

Helyes! Köszönöm az igazolást! Elvben egyik vagyunk. A keresztyén erkölcsi élet tehát, a *törvény tanítása mellett is* abból az osztatlan, és páratlan szeretetből indul ki, abban gyökeredzik, melyet Jézus és az ő nyomdokain az apostolok hirdettek s melynek gyakorlására nekünk példát adtak.

S ha e kimondott axiómát követné az alkalmazás a vitatott kérdésre: nyugodtan le tehetném tollamat azon reményben, hogy tehát a keresztyén erkölcsan nem a tizparancsolat alapján, hanem a Krisztuson fog építeni.

Azonban még tovább is szaporítanom kell a szót mert, habár meg lett állapítva, hogy a keresztyén erkölcsi életelv: a Krisztusi szeretet (a mi pedig nincs meg a törvényben); mégis fennakarja tartani a nt. elnök ur a törvényt, a tizparancsolatot, keresztyén erkölcsani alapnak. Ez álláspontjának megerősítésére, válaszában felhossa magának Jézusnak eme mondását; „egy kis jóta, vagy pontocska el nem mulik a törvényben, míg nem abban mindenek beteljesítettnek“; felhossa továbbá eme szavait: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvény vagy a prófétákeltörlésére“, azután felemlíti a hegyi beszédet, czitálja Pál apostolt; felemlíti Luther kiskatéját, mint symbolikus könyvet; valamint a dunántuli kerületi népiskolai bizottságnak és kerületi gyűlésnek állásfoglalását.

Mindezek az erősségek azonban együtt sem védik meg a tizparancsolatot, mint keresztyén erkölcsani alapot; de egyenként is mind megdöntik azt.

Bizony én sem gondolom, hogy Krisztus a tizparancsolat eltörlésére jött. Hogyan is akarhatta volna ő, az emberi erkölcsi fejlődés történelmi lánczolatából kilököni a tizparancsolatot, a törvényt, a prófétákat? hiszen akkor érthetlenné tette volna a maga messiási küldetését! De hogyan adhatott volna ő a prófétáknak és törvénynek semmi más által nem helyettesíthető örök érvényt? Hiszen ekkor fölösleges tényezőnek declarálta volna magát az emberiség üdv-történetében!

Nem! Krisztus fölösleges tényezőnek nem declarálta magát; sőt Máté 11, 13-ban világosan kimondja: „mert a próféták mindnyájan és a törvény Keresztelő Jánosig prófétáltak“ s ez által, magával szemben. hárt szab a próféták és törvény hatásának, idejének. S Keresztelő János már a minden prófétánál nagyobb követ, az Ő utját tisztítja az emberek szívéhez. De míg Krisztus nem adott a törvénynek, mint erkölcsi életelvnek maga fölött fölényt; addig meg sem bélyegezte azt, mint értéktelent; sőt oly becses tényezőnek, oly becses erkölcsi nevelő eszköznek nyilvánította, melyből egy jóta vagy pontocska el nem mulik, *míg nem abban mindenek beteljesítettnek.*

Tehát az üdvezítő, teljes értéke szerint méltányolta a törvényt; s így azt, mint az embernek, Isten akaratából folyó erkölcsi kötelességeinek megismeretőjét; egyuttal mint az embert, a vele megismertett kötelességei betöltésére kényszerítő fegyelemeszközt, nagyra tartotta. E legyelmi eszköznek, hogy hatása legyen, érvényesülni kellett. De érvényesünie az emberi önérték megtörése nélkül, csak addig lehetett; míg az ember a maga erkölcsi életének tu-

datára nem ébredett. Ekkor azonban, midőn már „mindenkünk maga ad számot ő magáról Istennek (Rom. 14, 12)“; a törvény kényszere helyett más irányító életelv vált szükségessé az erkölcsi élet javára.

Annál inkább van pedig az öntudatra, önértékre jutott embernek, a maga erkölcsi tökéletesedésénél a törvény helyett más irányító, erkölcsi elvre szüksége; mert az ember, midőn megismeri a törvényben a maga kötelességeit, egyuttal képtelennek is érzi magát ezek betöltésére. Ennek folytán egy részt, örökös rettegés fogja el a lelket és energiáját veszti a jó iránt; másrészt pedig önvédelmében sophismákra téved és ezek révén igyekszik kibujni a törvényben reá rakott kötelességei alul. Be áll tehát az értelem megzavarodása, a vétek, a lelkiismeretnek kinos állapota.

E kinos állapotban, a szabadulás lehetősége nélkül vergődött az ember a törvény alatt, Krisztus érkezéig. „De minek utána a mi megtartó Istenünknek jóvolta és az emberekhez való szerelme megjelenék (Tit 3, 4)“; a gyötrő, kinteljes állapotnak vége lett; mert a kiben Istennek hozzánk való szeretete testet öltött, az megtanította az embereket arra, hogy a törvény elveszti a maga rettenetességét, a mint az ember megismeri ez isteni szeretetnek elnéző, megbocsátó, üdítő erejét és maga is a szeretet elvét alkalmazza kötelességei körül. S a mit a külső kényszer nem tudott az emberrel, ennek ellenszegülése miatt, jól cselekedhetni; ezt most az ember, belső érzületének hatása alatt, szeretetből igyekszik jobban cselekedni. Míg egyfelől tehát az ember a Krisztusban megismerte a világot boldogító tökéletes, teljes szeretetet; megértette azt is, hogy abban ő is részesül. S míg annak megismerésében vissza állt lelki egyensúlya; egyuttal megnyílt előtte annak módja is; mint sajátíthatja azt el, hogy aztán kitöltve vele erkölcsi érzetét, ennek hatása alatt most már örvendve törekedhetik oly életet élni, mely őt a törvény fölé, mely őt a minden tökéletesség fejéhez közelebb emeli; mert a míg ő *most már* cselekszik, az a törvény kényszere alól felszabadult öntudatos, önértékes embernek a szeretet elve által megszentelt cselekedete. Így lett „a törvény betöltése a szeretet (rom. 13, 10)“.

A mint pedig az ember erkölcsi nevelésében, a külső kényszer helyébe, mely csak részleges jót eszközölhetett; czélszerűbb nevelési elv az egész világot átfogó szeretet elve — lépett: ott a törvény, mint tulszárnyalt életelv kénytelen átadni az erkölcsi tökéletesedés érdekében, az erkölcsi nevelés további teendőit e munkába állt nemesebb életelvnek.

Nem törölte el tehát Krisztus a törvényt, de betöltötte azt a tökéletes szeretet elvével. Így aztán magától érthetőleg az ember erkölcsi tökéletesedésének útján, a törvény a maga rendeltetésének céljához, végéhez ért, s az erkölcsi nemesítés munkáját átvette tőle a Krisztusi szeretet; „mert a törvénynek vége a Krisztus, minden hívő embernek igazságára (rom. 10. 4)“.

A ki pedig a törvény külső kényszere helyett a szeretet belső érzelmi életelvét tette az erkölcsi fejlődés alapelvévé: az minden kétség és félre értés megszüntethetése végett kimondhatta már, annak ki kellett mondani: „*Uj parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek, amint én szeretlek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismerik meg mindenek, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek. (Ján. 13, 34—35)“.*

E nyilatkozatával véget vet az ur minden olyan feltevésnek, mintha ő, az általa adott új erkölcsi életelv, a szeretet elve fölé hagyta volna emelkedni a

régi erkölcsi elvet, a törvényszerűséget. Sőt ne hogy valaki — tán a megszozás, a régihez való ragaszkodás folytán — a régít, a törvényszerűséget, az újélet-elvvel, a szeretet elvével, csak egyenrangúnak is tartsa, vagy ép a kettőt identificálja. épen a hegyi beszédben hatszor is hangoztatja egymásután: „*Hallottátok, hogy megmondattok a régieknek*“ stb. „*Én pedig ezt mondom néktek*“ stb.

E nyilatkozataival, midőn egyrészt megtöri a farizeusok és törvénytudók rabbulistikáját, megdönti azok sophismáit; bizony egyuttal mivelünk is megérteti azt, hogy ő az öntudatos ember erkölcsi életének alapjául a régi törvény, a tizparancsolat helyett, az egyedül biztos, megingathatlan alapot, a hitből folyó szeretet elvét akarta lerakni, a melyen egyedül épülhet föl az Isten szerint való keresztyén jellem. Ezt a törvény felépíteni képtelen.

„Tudjuk pedig, hogy valamit a törvény mond azoknak mondja, a kik a törvényben vagnak, hogy mindenek szája bedugattassék és az egész világ méltó legyen Isten előtt a kárhozatra. Megigazulunk pedig ingyen, Isten kegyelméből, a Jézus Krisztusban lett váltság által (rom. 3. 19. 24)“. „*És az ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet is a kegyelemért, mert a törvény Mózes által adatott; de a kegyelem és igazság a Jézus Krisztus által lett. (Ján. 1. 16. 17)*“.

Mind ez idézetek bizonyítják, hogy bármely nagyra becsülte is Üdvezítőnk az ő szövetségi törvényt, a tizparancsolatot, azt mégsem tette a keresztyén erkölcs alapjává; s az ő nyomán, nem tették azt azzá az apostolok sem. Sőt Pál kemény következtetéssel kimondja: „*A Krisztus Jézustól kirekesztettek, valakik a törvény által akartok üdvezülni és a kegyelemből kiestetek, mert a Krisztus Jézusban sem a körülméltetés nem használ, sem a körülméltetéselenség; hanem a hit, mely a szeretet által cselekszik (Gal. 5. 4. 6)*“.

Akármiféle vonatkozásban vizsgálja Pál apostol a törvényt, az erkölcsi életet, a Krisztust; ő mindig csak a Krisztusban élő hit munkás szeretetét tartja a keresztyén erkölcs egyedüli igaz elvének. Ezért vallja: „*Én a törvény által a törvénynek meghaltam, hogy élnek Istennek. A Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él én bennem a Krisztus, és a mely életet most élek a testben, az Isten fiában való hit által élem, ki szeretett engemet és adta ő magát én érettem (Gal. 2. 19. 20)*“.

„*Hogy pedig a törvény által senki nem igazul meg Isten előtt, nyilván vagon; mert az igaz ember hitből él. A törvény pedig nincsen hitből (Gal. 3. 11. 12)*“.

Az irások szerint tehát, midőn Krisztus az emberiség üdvtörténetében tényezőként megjelent, előle a törvénynek — mint rendeltetését betöltött tényezőnek — félre kellett állani. Félre is állhatott becsülettel, miután azon rendeltetésének eleget tett, hogy a zsidóságot, közvetve a pogányságot is az üdvezítő elfogadására megérlelje, hozzá elvezette. „*A törvény nekünk a Krisztusra vezérlő mesterünk volt. (Gal. 3. 24)*“.

E rendeltetésénél fogva van a tizparancsolatnak Luther kiskátéjában is helye. Hogy Luther azt ide felvette, csak természetes dolog. Annak ott helye van úgy is, mint erkölcs nevelő eszköznek; úgy is, mint az ember erkölcsi fejlődési története kiváló dokumentumának. Hogy pedig Luther azt a kiskaté első részévé tette és nem az utolsó, ez is természetes dolog. De nem azért adta az a tizparancsolatnak, kiskátéjában az első helyet, mintha azt a felvett többi tananyagnál nagyobb, különbnek tartotta volna;

hanem azért tette az első helyre, mert ott van a válaszerkölcsi tanítás kezdete. A kiskaté tananyagának rendszeres tervezete, beosztása kívánta ezt meg. Így meglett tartva a felvett tananyag tartalmi fejlődésének időrendje; meglett tartva az a pädagogiai elv, hogy a fejletlen ész, az ide, oda hajló indulatot, a törvény ismertetése által s annak fegyelmi korlátai között indítsa meg a vallásos erkölcsi fejlődés útján, s vezesse a törvényadó isteni tekintély hatása alatt a Krisztus felé, hogy ide érve megértse, meg is kívánja, elis fogadja őt a maga erkölcsi világában is üdvezítőjének. Luther a maga kis kátéjabeli vallásos erkölcsi oktatását ezért kezdi a tizparancsolattal és végzi a Krisztusban élő, erős, munkás hit megkövetelésével.

Én tehát itt sem látom, hogy a keresztyén erkölcsi életnek alapjául a tizparancsolat volna lerakva; de látom, hogy a tizparancsolat tanításával megkezdetik a gyermekkel az ő erkölcsi kötelességeinek megismertetése, aztán megnyitattik előtte a hit, hogy ebből merithessen magának oly boldogító életelvet, mely őt öntudatosná vált korában olyan emberré tegye: „*Ki Isten szerint teremtett az igazságra és a valóságos szentéletre. (Efez. 4. 24)*“.

Szerintem tehát a confirmatiói kátéknál sem volna szabad másként intézkedni, mint úgy, hogy a *confirmatiói oktatásnál is a tizparancsolat, a keresztyén erkölcstannál csak kiindulási pontul, csak oly eszközt szolgálhasson, melylyel alapozni lehet, alapozni kell; de maga az alap a Krisztusban való hit legyen, mely a belőle folyó szeretet által cselekszik.*

A nt. népiskolai bizottsági elnök ur az ő becses válaszában hivatkozik még az előzményekre, melyek után az általam kifogásolt erkölcstani pont létre jött; s felemlíti azt is, hogy ez ügyben már egyhangulag döntött a kerületi népiskolai albizottság, a teljes számú bizottság és az egyházkerületi közgyűlés.

A határozathozatal előzményeire reflectálni feleslegesnek tartom. A fő, a határozat tartalma. A határozat hozatalára vonatkozólag pedig kijelentem, hogy én teljes tisztelettel viseltetem mind a bizottságok iránt; annál is inkább, mert a bizottságok szoktak tulajdonképen gondolkodni a közönség helyett; s a ki ezekkel ellentétben még is külön gondolkodni mer, s extra véleményét hangoztatni meri. annak ez eljárása, a mai közfelfogás szerint köztisztességbe ütközik.

Mindazáltal kiteszem magamat a vádnak, az elítélésnek, s amaz egyhangu határozatok daczára is felszólalok, mert ez ügy, nem valami olyan — például pénzügyi kérdés — melyben az ember, ha valami határozattal megterhelhetik is, előbb vagy utóbb, valahogy csak megbékül vele; *hanem ez lelkiismereti kérdés.*

Lelkiismereti kérdésben pedig evangéliomi egyházunk bizottságainak, közgyűléseinek, lehetetlen hatalmi szóval döntenit s így megterhelni a lelkiismeretet; kivált oly esetben, melyben való állásfoglalásuknak az evangéliom ellene látszik bizonyítani; de határozat hozataluk után is meg kell engedni az ügghöz való hozzászólást.

Mivel pedig én, a kerületnek, voltaképen a népiskolai bizottságnak ama határozatában, mely a confirmatiói oktatás tananyaga közt, a keresztyén erkölcstan alapjául, a tizparancsolatot tüzi ki; megnyugodni nem tudok:

Mivel én a mai megromlott keresztyén erkölcsi életet, a tizparancsolatnak erkölcsi alapul kitűzésével, megjavíthatónak nem látom:

Mivel én a dunántúli egyházkerület népiskolai bizottsága elnökének, nt. Bognár Endre úrnak válasszával nem lettem meggyőzve a felől, hogy a tizparancsolatnak keresztyén erkölcsi alapul lett kifűzése jogosult:

Mivel én, azon elkésérifő tapasztalat közt, hogy evangéliomi egyházunk terén néhá oly jeleiségék tűnédeznek föl, melyek evangéliomi egyházunk alapelveivel ellenkeznek, s a tizparancsolatnak keresztyén erkölcsi alapul kifizűzését is, ilyen jeleiségnek képzem:

Mindezeknél fogva tehát azon tiszteletteljes kéresemet, hogy a megirandó Confirmatiói káték tananyagja közt a keresztyén erkölcsannak (tehát a keresztyén erkölcsi életnek) alapjául né a mózesi tizparancsolat, hanem a Krisztusban élő hitből folyó munkás szeretetnek elve tűzessék ki, továbbra is fentartom, s a kérdés eldöntését Krisztus evangéliomához és az apostolok tanításaihoz megfellebbezem.

Köszöntök mindenkit atyafiságos szeretettel.
Kisbabo, 1908. deczember 4.

Ihdsz László
ev. letkész.

TANÜGY.

Tankönyvpályázat.

Most vettük és a hozzánk intézett kérdésre feleletül közöljük a budapesti egyháztanács által a f. é. október hó 31. lejáratul beérkezett pályamunkák sorozatára nézve adok kimutatást:

I.

V. osztály. Biblia-ismertetés.

1. Biblia-ismertetés a középiskolák V. osztálya és a tanítóképző intézetek számára.

Jelige: »Az én lábamnak szövétneke a te igéd és ösvényemnek világossága.« (119. zsolt. 105. vers.)

1 példány fűzve, quart-alakban, 157 oldal, 5 fűzetben.

2. Biblia-ismertetés középiskolák V. osztálya számára.

Jelige: „Verbum dei manet in aeternum.“

1 példány fűzve, quart-alakban, 200 oldal.

Bírálok: Raffay Sándor, Algöver Andor, dr. Szolár Ferencz.

II.

VI. osztály. Általános egyháztörténet.

1. A keresztyén egyház története. Középiskolák VI. osztálya számára.

Jelige: »A reformáció nem a múlté, a reformáció ma is folyik.«

1 példány, kötve. 193 oldal, folió nagyság.

2. Általános egyháztörténet a középiskolák VI. osztálya számára.

Jelige: »Egy test és egy lélek vagytok, miképpen hogy a ti hivatalotok egy reménységére is hivatatok. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség!«

Fűzve, két fűzetben, 185 oldal, quart nagyság.

3. A keresztyén egyház története, evangélikus középiskolák VI. osztálya számára.

Jelige: „Út, igazság, élet.“

1 példány, fűzve. 185 oldal, quart nagyság.

4. Egyetemes keresztyén egyháztörténet. A középiskolák VI. osztálya számára.

Jelige: »A rómaiaktól kaptuk szállóigéül, hogy a történet az élet tanítómestere. Ez azt jelenti, hogy kövessük elődeinkben a nemestet, gyűlöljük a bűnt. Én azt látom, hogy kevesen tanultak történelmet, mért követik elődeinkben a bűnt, gyűlölik a nemestet.

1 példány 7 fűzetben. 116 oldal, folió nagyság.

III.

VII. osztály. Hazánk protestáns egyháztörténete.

1. A magyar protestáns egyház története. Középiskolák VII. osztálya számára.

Jelige: »A szabadságért és igazságért.«

1 példány, kötve. 200 oldal, folió nagyság.

II. és III. csoport bírálói: Kacziány János, dr. Szigethy Lajos, Reif Pál.

IV.

VIII. osztály. Ker. hit- és erkölcsstan.

1. Keresztyén hit- és erkölcsstan. Középiskolák VIII. osztálya számára.

Jelige: »Jöjjon el a te országod.«

1 példány, kötve. 72 oldal, quart nagyság.

2. Keresztyén hit- és erkölcsstan. Középiskolák VIII. osztálya számára.

Jelige: »Mi nekünk is mozognunk kell, akár akarjuk, akár nem; s nehogy hátrafelé nyomattassunk, lépünk inkább előre.« (Széchenyi.)

3 példány fűzve, 134 oldal, folió nagyság, mellékelve: Paulik János: Az ágostai hitvallás.

3. Evangélikus keresztyén hit- és erkölcsstan. A középiskolák VIII. osztálya számára.

Jelige: „Jakab levelének I. része, 22—25. vers. 3 példány. Quart. 111 oldal.

Bírálok: Dr. Hoffmann Frigyes, Majba Vilmos, Wolf József.

TÁRCA.

Karácsony éjszakája.

„Stille Nacht“ nyomán, annak a hangja szerint.

Csendes éj,
Szentséges éj,
Alszik menny,
Tengermély;

Am a szent pár virraszt, nincs nyugta,
Fürtösféjü, gyöngy, kis Jézuska,
Szunnyadj az Úr kedvében,
Szunnyadj az Úr kedvében!

Csendes éj,
Szentséges éj,
Nincs már baj,
Nincs veszély;

Pásztoroknak angyal ad ma hirt,
Egész világ örvend rajta mind:
Született a Megtartó,
Született a Megtartó!

Csendes éj,
Szentséges éj,
Bűnös szív,
Hát ne félj;

Jászoból ránk Isten fia néz,
Mosolygó, szép ajkin, mint a méz,
Krisztus a te szerelmed,
Krisztus a te szerelmed!

Jézus születése.

Közénk szállt az Örök Szeretet,
Váltságunkra mikor született
Kisded Jézus nagy csodásan
Betlehemnek jászolásban.

Két ezer év telt el azóta,
Gyakran hinnéd, alig két óra;
Még most is oly sok gyűlölet
Nyomorítja bús földünket.

Oh, Jézusunk, műved ne legyen
Hasztalan te bűnös népeden;
Hogy szeressük egymást hiven:
Szüless újra minden szívben!

Varga Márton,
tokaji ev. lelkész.

Avatás.

A *liptószentiváni* ág. hitv. ev. keresztyén egyház f. évi november 29-én tartotta meg, tűzvész által elhamvasztott temploma, tornya, iskolája, új oltár, szószék, templomi padok s 3 harangja felavatásának egyszerű, de mégis megható ünnepélyét.

Zelenka Pál püspök gyengélkedése miatt nem végezhetette a felavatást, levélel volt szíves kifejezni abbeli hő óhaját, hogy: »szolgáljanak a felavatandó helyek és tárgyak Istennek, a mi mennyei Atyánknak dicsőítésére, a hívek buzgóságának emelésére, a hívek s előljárók közötti viszony és egyházi élet bensőbbé tételére,« — egyszersmind felhatalmazza Simkovic János liptói főesperest, hogy a fölavatást nevében végezze el.

Boldogító öröm töltötte meg az egyház tagjainak keblét neveztem napon, mert még reggeli 9 óra sem volt, mikor Szent-András leányegyházból hozott s »Hrad prepevny jest Pán Buh nás« felirattal diszitett zászló alatt százan és százan gyűltek egybe, a templom, illetve a parochia előtti téren, egy szívvel, egy lélekkel énekelve »Kriszte obránce« régi egyházi énekünket.

Az éneklő hívek sorába lépett a főesp. Andreánszky Ádám egyházi felügyelő, az egyház papja s több tanító »Vsickni jenzs skladaji« éneklése mellett haladott a növekedő hívők serege, Szentivány József, egyházi felügyelő lakása elé, zsufozásig töltötte be udvarát, kertjét.

Néhány bizalmas szóváltás után, a felügyelő is az ünneplő sereghez csatlakozott s vele haladott a híveknek »Jestlizse mnohé, dobré veci« éneklése mellett a falu legfelsőbb végére, azon uri ház elé, mely az ő tulajdona, melyet mult év okt. havában nyilvános istenitisztelel tartására volt szíves átengedni ingyen, melyben a megkívántató tatarozást, az áldozatkészégről ismert Klimó urék végezték — átengedni ingyen 2-ik, — közvetlen szomszédságában levő házát tanítói lakásnak, iskolai tanteremnek.

A nyilvános istenitisztelelre átengedett helyiség gyorsan telt meg a hívők egy részével — nagy része az udvaron várta a továbbiakat.

Az egybegyűlt hívek hálás szívvel énekeltek a »Bozse Otce, bud' pochválen-t, melynek elvégzése után az egyház papja a 126. zsoltár 5. verse alapján beszélt az egyház azon szomorú multjáról, hogy 1907. évi okt. 5-én porrá égett temploma, tornya, iskolája — de hogy ezen házban szolgáltuk Istenünket, Megváltónkat, hallgattuk igéjét, kiszolgáltattak a szentségek, megáldattak az új házastársak — hogy meg van újítva templomunk, s midőn hálaimában magasztalta az egybegyűlt hívekkel a kegyelem urát, áldást kért az egyházra, hazára, felséges királyunkra, az egyház nagylelkű pártfogójára, családjára, midőn az áldás vétele után, az egybegyűlt hívők serege utját folytatta a megújított templom felé; meghatott mindenkit a »Má duse se nespoustí« ének.

A templom előtt, midőn megszűnt a hívő sereg éneklése, a főesp. intonálta az »Otevrete« antifonát, a tanítói kar a templomból válaszolt, a felügyelő kinyitotta a templom ajtaját, áldást kérve a templomra s az egyház híveire.

Elfoglalták megújított templomunkban az egybegyűlt hívek helyeiket; a Főesp. ismert fohással kezdte meg az istenitisztelelét.

A »Kriszte Obránce« ének eléneklése után, a főesp. megfelelő antifonát — Kollektát s az egyház papja a 100-ik zsoltárt énekelte.

A »Pochválmezs Boha nasého« eléneklése után megtartotta a Főesp. a szív mélyéig ható, könyeket fakasztó remek beszédét, utalva a templomra, toronyra iskolára, stb. s felavatta mint a püspök megbizottja az Atya, Fiu, Szentlélek egy Isten nevében.

A »Verime v' Boha jedneho« ének után, az egyház papja lépett a szószékre, s a végbement felavatás folytán hirdette (84. zsolt.) Imádjatok Istenteket, Kegyelmes Megváltókat. A Léleknek gyümölcseivel díszesítsétek magatokat.

A pap beszéde után következett a megfelelő ima, adományok kihirdetése, áldás.

Az urvacsorát a Főesp. szolgáltatta ki a felügyelők, pap, tanítók s néhány presbyternek.

Az urvacSORA után s ezen antifona Tentot jestden s megfelelő Kollektá után következett a fölavatási aktus, midőn a Főesp. s az egyház papja az oltár előtt énekeltek: »Potvrđizs Bozse Otce Potvrđizs Bozse Synu, Potvrđizs Bozse Duchu Svaty co si medzi námi vzdela: Zpribytku tvého nad Jeruzalémem.«

Az »ároni áldást« a Főesp. adta, ezután az egybegyűlt hívek meghatottan énekeltek »Jezsis Kristus Pán nebesky« énekünket.

Megtisztelve érezte magát az egyház, hogy megújított templomában megjelent: Ruzsiak János esperes. felügyelő, Joob Marczel Liptóvármegye alispánja, Balla Rezső megyei főjegyző, Palugyay Kálmán, Pongrácz Emil szolgabírák, Legmann Imre kir. főmérnök, Sándor Lajos kir. tanfelügyelő, Vitalis Péter Kálmán, Kiszely Árpád, Thuránszky Tamás, Zoltán, Kálmán és számos úri rend tagja.

A templom megújítását Legmann Imre kir. főmérnök terve szerint, Kossuth György szepesfelkai építész s vállalkozó vitte szerencsésen s dicsőreleg keresztül. A harangra 1881-ben kezdte meg a gyűjtést az egyház papja.

Az orgonát a »Tucsek« féle czég készítette el szakértő nyilatkozata szerint: alaposan, kifogástalanul. No hiszen bennem is dobog elismerő s hálás szív!!

A díszes oltárt — Krisztus Urunk keresztre feszítettése — urvacSORAI képpel Szentivány József fel-

ügyelő saját költségén készítette s állította föl, úgy mint a díszes szószekeket.

De ünnepélyünk volt. Az I. felügyelő szíves volt házához — ebédre meghívni valamennyi lelkészt, felügyelőt, tanítót — a hol többen vannak, a legidősebbet, de meghívta az ünnepélyre fönebb nevezetteket maga az egyház.

A lelkészek, mikép hallom, nem jöhettek, későn kapták a meghívót, beállt Adv. I-ső Vasárnapja, a kihirdetett urvacsorai kiszolgáltatás hátráltatta.

A vendégszerető I. felügyelőnek, aki oltárt, szószekeket készíttetett az egyháznak, aki 160 vendéget látott el uri módra, földbirtokost, mesterembert, földmivest, őszinte s forró köszönet, — de őszinte hála Istenünk s Megváltónknak, hogy kiválasztott gyermekei által előmozdítja az egyház felvirágzását.

Felföldi.

BELÉLET.

Előfizetési felhívás.

Lapunk a jövő évvel ötödik évfolyamába lép. Felkérjük tehát összes t. olvasóinkat előfizetéseiknek minél előbb leendő megújítására. Előfizetési feltételeink a régiék.

Egész évi előfizetés . . .	12 K.
Fél " " . . .	8 K.
Negyedévi " . . .	3 K.

Az előfizetési pénzek Geduly Henrik f szerkesztő-kiadó címére, Nyiregyházára küldendők.

Készséges tisztelettel

Nyiregyháza, 1908. decz. 16.

Az „Ev. Óralló“ kiadóhivatala.

Boldog karácsonyt és boldog újévet kívánunk lapunk összes t. olvasóinak, szeretett munkatársainknak, kedves családjaiknak, egész magyarhoni evang. anyaszentegyházunknak! Az Úr adja nekünk mindannyiunknak a hit, szeretet és remény áldó szellemét, hogy egyházunk az új esztendőben is az Ő dicsőségére éljen! Legyen velünk az Úr! — Nyiregyháza, 1908. decz. 24. A szerkesztőség.

Csemez-féle per. Csemez Miklós volt gymn. tanár, amint ismeretes, vagyona túlnyomó részét a dunáninnyi egyházkerületre hagyta. A hagyaték egy részét, melyet a boldogult egy, a dunáninnyi egyházkerületben felállítandó tanítóképezdére hagyott, a rokonok megtámadták. A már több év óta húzódó perben most fordulat állott be, amennyiben a pozsonyi kir. törvényszék, mint elsőfoku bíróság az *alpereseket keresetükkel elutasította!* Az ítélet indokolása, — ami meglehetősen szokatlan — kimondta, hogy a közvetlen örökös, a boldogult leánya, csak az oldalági rokonok unszolására indította meg a keresetet, aminek különben sincs jogi alapja.

Lelkész beiktatás egyházunkból való kitérésekkel. A közel négy évig tartó kálnói (Nógrád megye) papválasztási per és viszálykodás megszűnt. Következmenyei azonban elszomorítóak! A négy év óta pásztor nélküli nyáj advent második vasárnapján iktatta be hivatalába lelkészét Kalanda Gyulát. A kisebbségben maradt hívek azonban nem békétek meg s hetvenen kitértek egyházunkból. Még hála legyen a kegyelem Urának, hogy nem a róm. kath., hanem a református egyházba tértek. Most mint református egyház szervezkedik az elkeseredettek csoportja s azon biztatást vették jelenlegi egyházi hatóságuktól, hogy nemcsak anyagi támogatásban fognak részesülni, de mint tót anyanyelvűek tót nyelven beszélő református lelkészt kapnak! Az esethez szükségtelen commentárt fűznünk!

Segéd lelkész beiktatás. A bgyarmati ev. egyház a megüresedett s. lelkész-hitoktatói állást *Jeszenszky János* volt szarvasi s. lelkésszel töltötte be. Az új s. lelkész már el is foglalta állását. Beiktatása f. hó 20-án Advent IV. vasárnapján ment végbe az egyház szép számu hívei előtt. Bemutatását az egyház lelkésze Dr. Baltik Frigyes püspök eszközölte. Az új munkásnak szép szavakban szívére kötve, hogy hűséggel járjon el a reá bizottakban, megkapóan fejtegette azt az ősz főpásztort, hogy mit kell és szabad egyedül hirdetnie egy ev. lelkésznek és hogyan hirdesse azt. Majd bizonyos resignációval emlékezett meg arról, hogy bár sok az aratni való, mégis kevés a munkás! Pedig bizonyára más helyzet állana elő, ha az egyházak a lelkészképzést bizonyos mértékben a saját ügyüknek is tekintenék s ha valamennyi ev. egyházunk összefogna annak megkönnyítése céljából nevezetesen, ha anyagilag is támogatná a lelkészi pályára készülőket! Ezután a bevezetett tartotta meg rövid, de szépen előadott s tartalmas beszédét, melyben munkájához az Ur áldását s a hívek támogatását kérte. Találja meg az ifju Thimotheus új helyén mindazt, amit óhajtott, legyen áldott működése úgy reá, mint egyházára nézve!

Mai számunkhoz minden t. előfizetőnk számára postautalványt mellékelünk, az előfizetés eszközzésére. Ez természetesen nem vonatkozik azokra, akik az előfizetést már eddig is szívesek voltak beküldeni.

Mindenkit érdeklő számok. Lapunk mai számában jelezzük az új szepesi evang. közlöny megjelenését. Az első számot kézhez véve, megállapíthatjuk, hogy a szép program mellett tetszetős tartalommal is bír. Közlései közül figyelemre s mindenki érdeklődésére számot tarthat az a két számbeli csoportosítás, a mely szerint 3 theologiai akadémiánkon a theologusok létszáma ez évben 139 (Pozsonyban 63, Sopronban 37, Eperjesen 39), a mi a 682 lelkészi állomáshoz arányitva teljesen kielégítő állapot, — és hogy az ausztriai „Lot von Rom“ mozgalom az eddigi 9 év alatt 33543 lelket szerzett az evangélium egyházának, a mi igen örvendetes eredmény.

Ez alkalommal, mint lapzárta után érkezett el helyütt közöljük a következő pályázatot: Pályázatot hirdetek az ikladi (Pestmegye) egyház megüresedett lelkészi állására. Szolgálati nyelv német és magyar. Az egyház által készpénzben, földben és terményekben adott javadalom hivatalosan évi 812 koronára van felbecsülve, amihez évi 788 korona állami kongrua-segély járul. A kellően fölszerelt pályázati kérvények az 1909. évi január hó 10-ikéig alulirothoz küldendők. *Szeberényi Lajos*, főesperes. Fóth (Pestmegye.)

Theol. akad. bizottsági ülés. Deczember hó 15-én délelőtt Hollerung Károly elnöklete alatt theol. szakvizsga, délután pedig theol. akad. nagybizottsági ülés tartatott Pozsonyban. Ez utóbbin a Strop László elhalálozásával s Raffay Sándor theol. akad. tanár távozásával megüresedett tanszékek betölésének kérdése került, mint legfőbb tárgy, elintézés alá. A bizottság kimondta, hogy pályázatot ír ki egy exegetikai rendes és egy filozófiai helyettes tanári székre.

Érdekes egyh. törvényszéki eset. Mindenki előtt ismeretes, hogy az 1907. évi XXVII. t.-cz. életbélépése óta a miniszterium nap-nap után indított ev. tanítók ellen fegyelmi vizsgálatokat. Ez történt egy nógrádi tanítóval is, aki ellen állítólagos hazafiatlanság címén rendelte el a miniszter a fegyelmi vizsgálat folyamatba tételét. *A nógrádi egyh. megyei törvényszék alaptalannak találta a vádat és a felmerült perköltéseket az államkincstárra hárította.* Kiváncsian várjuk a va. l. miniszterium feleletét.

Pót érettségi vizsga a selmeczbányai liceumon. A f. hó 21-én tartandó selmeczbányai ev. liceumi pótérettségi vizsgálaton a kerület püspökének akadályoztatása következtében az elnöki tisztben *Farbaky István* lic. felügyelő jár el. A vall. miniszter kormányképviselőül Dr. *Szlávik Mátyás* eperjesi theol. akad. dékánt küldte ki.

Segélyezések. Az új lehotai (Nyitra m.) misszió egyház, melynek szervezése a f. é. dunáninneni egyházkerületi közgyűlésén ment végbe, a bécsi fő egyháztanács által kezelt *Atendorfer* féle segélyből Dr. Baltik Frigyes püspöknek közbenjárására öt éven át ávenként 200 korona segélyben fog részesülni az 1909-ik évtől kezdődőleg. — A budapest ev. egyház kezelése alatt álló *Glósius Artner* féle nyug. lelkészeknek szóló ösztöndíjból *Smid Mihály* volt bokodi (Komárom m.) lelkész 160 korona segélyben részesült, melyet mint állandó segélyt ezentul minden évben rendszeresen meg fog kapni.

A besztercebányai evang. egyesület 1908. évi deczember hó 27-én, vasárnap, Bethlen Gábor utcai otthona nagytermében II. „Protestáns Estélyét“ tartja, a következő műsorral: 1. Mennyből jöven az angyalok, 1. és 2. vers, énekli a közönség. 2. „A keresztyénység és a keresztyén socialismus, felolvasás, tartja: Bárány Radvánszky Antal ur. 3. Figuss Vilmos: Karácsonyi ének, énekli Zikes Vilma urleány, zongorán kíséri Figuss Vilmos ur. 4. Gyulai Pál: Karácsony éjszakáján, szavalja Nagy Eszti urleány. 5. W. F.: Az Úr az én őriző pásztorem, férfikar, Figuss Vilmos e. karmester ur vezetése mellett énekli az egyesület férfikara. 6. Krisztus Urunknak áldott születésén, 1. és 2. vers, énekli a közönség.

Szepesbéláról vesszük azt a tudósítást, hogy a lelkész, advent II-ik vasárnapján mintegy 40 növendékkel megkezdte a vasárnapi iskola szervezését s hogy ugyanazon napon az ottani evang. ifjúsági egyesület sikerült theaestélyt tartott. Aki megérti, hogy az ifjúságban van az egyház jövője, az kellően tudja méltányolni e törekvések nagy horderejét.

Ihász Lajos egyházkerületi felügyelő felett f. hó 8-án Lörintén tartott gyászszertartáson a Soproni theol. akadémiát Pröhle Károly theol. tanár, a főgimnáziumot Bothár Dániel tanár és a tanítóképzőt Papp József intézeti igazgató, a bonyhádi főgimnáziumot pedig Gyalog István igazgató és Hajas Béla tanárok

képviselték. Félreértések kikerülése végett a gyászszertartásról szóló tudósításunkat ez adatokkal pótlólag kiegészítjük.

Miniszteri reudeflet jelent meg 120,000/908. sz. alatt, melylyel közzé teszi a vall. és közokt. kormány a magyar nyelv tanításának tervét a nem-magyar tannyelvű népiskolák számára és az utmutatást e tanítási terv használata tárgyában. A tanítási tervet minden nem-magyar tannyelvi iskolának külön megküldi.

Esperes helyettes. A zalai egyházmegyében Czuppon Sándor volt esperes helyett az esperesi állás betöltéséig az esperesi teendőket a zsin. törvények értelmében az egyházmegye főjegyzője Magyar Miklós kapolcsi lelkész végzi.

Gusztáv Adolf egyleti segély, Deczember hó 11-ki keltezéssel a magyarhoni, valamint a horvát-szlávon egyházak segélyezésére 7914 K 76 fillért utalványozott.

Kegyes hagyomány. Özv. Kluge Jenőné a közel múltban elhunyt férje emlékére a pápai ev. gyülekezetnél 200 koronás alapítványt tett. Az alapítványtevőnek valamint az elhunyt emlékét a gyülekezet anyakönyv örökíti meg.

Nyíregyházán a Libetbányára távozott Licskó Sámuel helyére új segédlelkészül Makoviczky Emil dunaegyházi segédlelkész választott. A rokonszenvvel fogadott új munkatárs működését kísérje Isten áldása.

A kongruáról szóló új törvényjavaslat készen van. Ránk nézve nincsen benne semmi nevezetes újítás. Legfeljebb az hogy a kápláni kongrua azon helyeken, a hol a kápláni állás már rendszeresítve van, szintén igénybe lesz vehető. De az állampénztárra annál keserveesebb újdonságot tartalmaz e javaslat, mert a r. kath. papság kongruája abból kerek 2 és fél millió koronát fog igénybe venni. — A pénzügyi bizottság már elfogadta a javaslatot s így az mihamar törvényerőre emelkedik. Tudomásunk szerint azonban a püspökökhöz leérkezett már az a miniszteri reudeflet, a mely a pápi javadalmak új összeírását kívánja a *kongrua emelése érdekében.* Figyelemmel kísérik az ügyet s annak idején elmondjuk róla véleményünket.

A Haydn — századosemlékünnep alkalmából Bécsben, 1909. május 25—29 napjain ő F-isége, a király védnöksége alatt a nemzetközi zenei egyesület harmadik kongresszusa is ülésezni fog. Gondoskodtak arról, hogy e kongresszus többi alosztályai (a zenei ethnografiai, zeneelméleti, aszthetikai, didaktikai, biografiai és szervezeti) mellett a róm. kath. szakosztályon kívül az *evang. egyházi zene* is külön szakosztálylyal legyen képviselve. Ebben a szakosztályban a különböző nemzetek evang. egyházi zenéjének fejlődéséről s ennek jövőbeli feladatairól fognak előadások tartatni. Az evang. egyházi zene különböző ágainak teljes bemutatása végett külön ev. zene-történeti koncert tartása is tervbe van véve. Az előadásokra való jelentkezést Dr. Julius Smend tanár Strassburg (Elsasz), Dr. G. Loesche, Dr. G. A. Skalsky és Dr. C. A. Witz—Oberlin tanárok Bécs, — fogadják el.

Takarodó. Ennek kell nevezni a győri eset végső fejleményét. A r. kath. tanítóképző intézet növendékei a püspök reudeflete daczára nem vettek részt az osztrák császár 60 éves jubileumán tartott hivatalos istentiszteleten. A püspök őket e miatt, mint fe-

gyelemsértőket kizárta az intézetből. 101 gyermek, 101 család sorsa lett egyszerre aggasztóvá. A kérdés nagy kavardást idézett fel. Megjárta a sajtót, a társintézetek ifjúságát, az országgyűlést. Kellemetlen percze-
ket és bécsi kihallgatás szükségét okozta magának Apponyi gr. miniszternek is. Mig végre a bécsi kihallgatás után Apponyi miniszter magához kérte gf. Széchenyi Gyula győri püspököt s megmagyarázta neki, hogy eljárása a magyar királynak se tetszik. Erre egyszerű bocsánatkérő soraira a püspök mind a 101 növendéket visszafogadta az intézetbe. Ime a nagy láрма, a hajthatatlan főpásztori szigor után egy szelid intés felülről: és a menykövek szelid gombócoká válnak a győri alumniumban. De az eset nemcsak ennyiben tanulságos. Csodáljuk, hogy még eddig senkise vizsgálta az ügyet abból a szempontból, hogy mi volna a rk. szentegyház papjainak, püspökeinek, javadalmasainak, igazgatóinak és intézeteinek eljárása, ha teljes autonómiát kapnának, mint a hogy ők kívánják. A győri püspök ur esete e tekintetben nagyon megszivlelendő perspektívát nyújt. Elbánnának ők hazafissággal, törvény- és hagyománytisztelettel, csak ne volna fejkük felett a kormány által gyakorolt főkegyuri jog damoklesi kardja!

A ref. konvent mult héten tartotta üléseit Budapesten. A világi elnök br. *Banffy Dezső*, eddigi szokásától eltérőleg hosszabb beszéddel nyitotta meg a tanácskozásokat, a melyben erőteljesen mutatott reá a megromlott felekezeti viszonyokra és sejtetni engedte, hogy sokfelől tépett hazánk a vallási harcok veszedelmei előtt áll. S habár beszéde a teendőkre nézve semmiféle utmutatást nem tartalmazott, hatása mégis általánosan mély, sőt megdöbbentő volt. A tanácskozások folyamán a konvent a „*Ne temere*” ügyében hosszas, szenvedélyes vita után a gr. *Tisza István* álláspontjához csatlakozott s az ügyet a közös prot. bizottsághoz tette át. Az *Orsz. Ref. lelkészi egyesület* alapszabályainak megerősítése ügyét a bizottsághoz utasította s benne a tavaszi konventen fog véglegesen dönteni.

Köszönetnyilvánítás. Hálával mondok köszönetet mindazoknak, kik résztvétük kifejezésével enyhíteni próbálták azt a mérhetetlen nagyságu bánatot, mely kimondhatatlanul szeretett, drága jó uram elmulásával reám borult. Ihász Lajos özvegye szül. Jókay Etelka.

Halálozás. Özv. Varju Józsefné néhai Varju József gergelyi lelkész neje szül. Nagy Lidia november hó 24-én a Trencsén melletti Czobolyfaluban meghalt. Requiescat in pace.

Segédlelkészi meghívás. A kőszegi gyülekezet hitoktató-segédlelkészül Görög Ernő eddigi mramoráki káplánt hívta meg. — Hát rendes lelkészt (Stráner helyére) mikor választ már?

A magyarbólyi ev. nőegylet f. hó 6-án tartotta XI. felolvasó estélyét. A nagy iskolaterem zsufolásig megtelt helybeli és vidéki közönséggel. *Salzmann Károlyné* nőegyleti elnök tapsviharral jutalmazott megnyitója után, melyben a nőket a jótékonyág gyakorlásában összetartozásra s tette hívta fel, *Vértesi Zoltán* a nőegylet titkára: »*Valamit a szép asszonyokról*«, *Belesztin Vladimír* „*A keresztyénség nem az önzés vallása*” c. munkáját olvasta fel. A hallgatóság figyelmét lekötő tanulságos munkák szerzőiket dicsérik. Pár sikerült szavaltat s offertorium fejezte be az estét, mely alkalommal 23 korona 30 fillér folyt be a szegénygyermek felruházására.

Egyházközségi közgyűlés. A pesti ág. hitv. ev. németajku egyházközség f. hó 13-án közgyűlést tartott, melyen kihirdették a legutóbb megejtett tisztújítás eredményét. E szerint felügyelőnek *Daur Györgyöt*, másodfelügyelőnek *Hein Jánost*, gondnoknak *Mauritz Vilmost* és másodgondnoknak *Hösel Jánost* választották. Azonkívül 30 presbytert és 10 póttagot választottak. Az elnökség javaslatára *Schranz János* nyug. lelkészt és sághi *Gregerson Guildebrand* egyháztagot az egyház és iskola körül szerzett érdemeiknek elismeréséül tiszteletbeli presbyterekké választották.

Ujság. Megjelent az »*Evangelischer Glaubensboti für die Zips*«. Szerkesztője Koch Aurél lelkész Sztrázsán. Csak vegyék és olvassák is.

Uj ev. iskola. Majorka szepesi kis ev. egyház elhatározta egy új iskola építését, mert a régit paplaknak szánta. Az építkezés 19.000 koronába fog kerülni. A fele még hiányzik. De a hívek, akik 50 százalék egyh. adót fizetnek, nagyon buzgók és ezt az összeget is össze fogják hozni Isten segítségével.

Nagy-Eör bélai ev. leányegyház is gondoskodik iskoláról, mivel gyermekei sem a kath. iskolában nem érzik jól magukat, sem az államiba nem járhatnak, mivel messze van. Az új lelkész új évtől legalább vallásórát akar nekik tartani.

Az első nyugdíjak. Az egyet. nyugdíjintézeti bizottság f. hó 14-én ülést tartott Budapesten, mely egy Ebenhaezert jelent mireánk magyarhoni evang. lelkészekre nézve. A miről elődeink alig mertek volna álmodni, sőt amit mi magunk, most élők, még rövid idővel ezelőtt kétségesnek tarthattunk, hisz az óhajok és nézetek látszólag kiegyenlíthetetlenül eltérők voltak, valósággá vált: az egyet. nyugdíjintézeti bizottság azon helyzetbe jutott, hogy az első nyugdíjakat megszavazhatta, még pedig mindjárt ötot. Megszavazott pedig a csövári lelkész *Miklóssy János* számára a szabályr. 24. §-a alapján (aggkor) 2400, *Wallentinyi Samu* egyházasdengelési lelkész számára 22. §. c) pontja alapján (munkaképtelenség) szintén 2400, *Ondrejovics Sándor* alsósztrégovai lelkész számára ugyan ezen §. alapján, de tekintettel a súlyos körülményekre élve a 12. §. 6-ik pontjában nyert felhatalmazással 1600, *Fényes Lajos* galgagutai lelkésznek (munkaképtelenség) 2400 koronát, — mindegyiknél a szabályszerű utánfizetéssel (120 kor.), illetve levonással. Az ötödik eset annyiban érdekes, hogy a folyamodó *Leska János* brezovai lelkész annak idejében nem lépett be, mert nem volt köteles belépni; de az új szabályr. 7-ik §-a alapján felvehető volt, annál is inkább, mert a 907 kor. 20 fillérnek azonnali lefizetésére késznek nyilatkozott. Nyugdíja 2400 korona, szintén a szabályszerű levonásokkal. Az első nyugdíjas bányakerületi, a többi négy dunáninneri s hallatszik, hogy sokan akarják őket követni. Az intézet úgy van megalapozva, hogy elbíri; de honnan vesznek egyházaink lelkészeket?! A hatodik folyamodó *Schuh Ágost* nyugalmazott gálosi lelkésznek kérvénye nem volt tekintetbe vehető, mert nem volt tagja az intézetnek, marad tovább is kegydíjas. Ellátási díjat a következő lelkészek özvegyei kapnak: Nagy Sándorné februáriusig a régi szabályr., márcz. 1-től az új szeriut 1200, *Kliment Lajosné* korponai lelkész özvegye szintugy, *Jamniczky Andrásné* nagypalugyai lelkész özvegye jan. 1-től 1200, *Kolbenhayer Samuné*, nagykürtösi lelkész özvegye okt.—decemberre a régi, jan. 1-től az új szabályrendelet 59. §. b) pontja szerint (átmeneti)

600, Kirnbauer Sándorné márcz. 1-től 1200 koronát. Azonkívül megszavazott a bizottság a kegydíj alapból 61 oly lelkészözevegynék, kiknek férjeik 1898 előtt haltak el s csekély segélyezésben részesülnek 80—240 koronás segélyeket, összesen 8420 koronát. 1908-ra megkapják a segélyt most azonnal egész összegében, 1909-től kezdve utólagos negyedévi részletekben. Mint új állomás lett bejelentve Kispeszt—Erzsébetfalva missiói egyház s lelkésze Máté Károly új tagnak felvéve. Új tagok lettek ezenkívül Csobroda Vladimir szmrecsányi, Zoch Samu modori lelkész és Klimó Kálmán budapesti hitoktató. (R. K.)

Felügyelő választás. A bábonyi ev. gyülekezet múlt hó 22-én tartott közgyűlésén nagylelkűséggel felügyelőjévé választotta Satzger Géza ádándi földbirtokos urat. A széplelkű, nemes buzgalmú fiatal felügyelőt bizalommal üdvözljük. Kisérije működését és életét Istennek áldása! Ez alkalomból joggal felmerülhet a kérdés: miért nincs oly sok más egyházközségben is világi felügyelő? Kin mulik: a gyülekezetben, vagy lelkészen-e, hogy oly sok gyülekezetben nem töltenek be ez a fontos, szép tisztség? Az a kifogás, hogy nincsenek felügyelőnek való férfaink — mesebeszéd. — hogy nem fogadják el uraink ezt a diszt és áldást hozó állást — ennek a kifogásnak okát mintha talán nem csak a világi urakban kellene keresnünk!

IRODALOM.

Az ideai karácsonyi könyvpiacon egyik legérdekesebb, — s hozzátehetjük — egyik legbecsebb újdonsága *Kapri Béla* körmendi lelkész „Ad astra” cz. társadalomfilozófiai könyve, amely a De profundis, A boldogság, A szenvedés, A műveltség, A nő szépség és az Ad astra czimek alatt nyújtott fejezetekben a művelt közönséggel alkalmas forma által óhajtja megkedveltetni a legkomolyabb életkérdéseket s ez által óhajt közremunkálni a komoly, keresztyén alapon nyugvó világnézet kialakulására. A külső csínra és belső értékre nézve egyaránt becses mű szerzőjének distinguált gondolkozását, izlését dicséri s magvas fejtegetéseivel maradandó nyomokat hagy olvasója lelkén. A legmelegebben ajánljuk e művet olvasóink figyelmébe. A könyv Lampel Róbert kiadásában jelent meg

„Protestáns papok és hitoktatók zsebnaptára az 1909-ik évről” czim alatt egy valóban hézagot pótló, gyakorlati irányú kis könyvecske hagyja el a sajtót karácsonyra. Tanároknak, tanítóknak már régóta megvan kis notesz formájára készült, könnyen zsebbetehető naptárunk, csak a prot. papoknak és hitoktatóknak nincs. Ezt pótolja a fenti czimű zsebkönyv, mely a következő tartalommal jelenik meg: 1) Naptár 1909. évről, megfelelő előjegyzetek rovatával. 2) Egyházi év perikopái. 3) Anyakönyvi kivonatok bélyegilletéke 4) Bélyegilletékek. 5) Filiák, szórványok istentiszteleti s úrvacsora osztási rendje. 6) Presbyteri közgyűlések tartásának ideje. 7) Vallásos tárgyú összejövetelek rendje. 8) Betegek, szegények látogatására vonatkozó jegyzetek. 9) Áttérési, kivándorlási anyakönyv. 10) Aranykönyv (adakozók névsora). 11) Esketési, keresztelési, temetési adatok az anyakönyvbe bejegyzés végett. 12) Órarend. 13) Vallástanulók névjegyzéke. 14) Konfirmándusok névjegyzéke. 15) Iskolavizsgálati s körlelkészi jegyzetek. 16) Ismétlőiskolások névsora. 17) Az egyház történetére vonatkozó jegyzetek. 18) Bevételi-kiadási napló. 19) Az egyházközség tisztviselői. Mindeme rovatok kitöltése úgy a pap, hitoktató, mint az egyházra nézve is maradandó becses birnak. — A csinos

kiállítású vászonkötésű zsebkönyv 1 K 20 fillérért Vértesi Zoltán ev. lelkésznel Magyarbólyban kapható.

Előfizetési felhívás. Dr. Révay József késmárki lyceumi tanár jelenti, hogy 1909. év január havában nagyobb önálló tanulmánya jelenik meg ily címmel: *Commodianus élete és kora.* A mű felöleli az ifju keresztyénség első küzdelmeit, forrongásait, szól a rendkívül érdekes ker. népmondákról, az Antikrisztusról, a sibylliai jóslatokról, tárgyalja a chiliasmust, monarchianismust, docetismust s így nemcsak az irodalom buváira, de theologusokra nézve is különös érdeklődéssel bír. — Tekintettel a nagy nyomtatási költségekre, a munka ára 4 korona. Jelentkezéseket már most elfogad és kér a szerző, hogy így a munka megjelenése biztosítva legyen.

Szerkesztői üzenet.

Összes kedves munkatársainknak az ez év folyamán is nagy buzgósággal tanusított lelkes támogatásukért halás köszönetünket fejezzük ki. Így vált lehetővé a lapunkban meghonosult változatosság, egyes rovataink, főképp a »Belélet« mindenkit egyformán érdeklő rovatának bővítése, élénkítése. Kérjük e testvéries támogatást a jövőre is, mert nekünk elvünk voít és marad: mindig el' re! Számos fontos, érdekes közleménynek lapunk ez évi utolsó számaiban helyet szorítani már nem tudtunk, de ezekre a jövő évfolyam első számaiban sort keritünk.

PÁLYÁZATOK.

A zólyomi ág. h. ev. egyházmegyéhez tartozó s halálozás folytán megüresedett *korponai tót-magyar nyelvű egyház lelkészi állomására* pályázat hirdettetik.

Javadalmazás: 1. Szabad lakás a paplakon gazdasági épületekkel, két kert. 2. Készpénzben 820 K. 3. Gabona, bor és széna váltság fejében 890 K. 4. Tüzifa 102 ürméter á 2 K. 204 K. 5. Földjárandóság 20 K. 6. Palástdíjak, offertoriumok és anyakönyvi kivonatok becsértéke: 332 K. Összes javadalom: 2266 korona.

A bányai egyházkerületi lelkészválasztási szabályrendelet értelmében kellően felszerelt jelentkezősek alólirott főesperes hivatalánál 1909. évi január hó 12-ig nyújtandók be.

Kelt Breznóbányán és Budapesten, 1908. decz. 15.
Csipkay Károly s. k. Svehla Gusztáv s. k.
egyházmegyei felügyelő. (2—2) főesperes.

A zólyomi ág. hitv. ev. ker. egyházmegyébe tartozó *tótpelsőczy* ev. egyházban megüresedett **hitoktató-segédlelkészi** állásra pályázat hirdettetik. Ezen állás javadalma: 1. Három szobás lakás, mellékhelyiségekkel és 600 négyszögöl területű kerttel. 2. Készpénz fizetés évi 1600 kor. előleges havi részletekben. Kötelességei: hetenként 14 órában a hitoktatás ellátása és segédkezés a lelkészi teendőkben. Istentiszteleti nyelv: tót és magyar. Pályázhatnak papi vizsgát tett egyének. Felszerelt pályázatok a tótpelsőczy ev. egyházra czimezve 1909. évi január hó 10-ig küldendők be.

Tótpelsőcz 1908. december 18.

(1—1)

Vitális Gyula
ev. lelkész.

A magyarhoni ág. hitv. ev. Egyetemes Egyház Theologiai Akadémiájánál Pozsonyban *syshematikai és új szövetségi exegetikai rendes tanszékre* pályázat hirdettetik.

A megválasztandó tanár kötelessége a nevezett tanszékkel kapcsolatos tudományokból és segédtudományokból előadásokat tartani, a semináriumokat vezetni a theol. akadémiai tanterv követelményei szerint. Egyéb kötelességeit az akadémiai Szervezetben foglalt szabályok és a felettes hatóságok rendelkezései szabják meg.

A megválasztott tanár az Egyetemes Nyudij-intézet jogosított és kötelezett tagja.

Javadalma évi 4000 kor. alapfizetés havi előleges részletekben, 5 izben esedékes 400—400 kor.-nyi ötödéves korpótlék, mely is fizetés természetével bír; továbbá 800 kor.-nyi lakásbér negyedévi előleges részletekben.

Pályázhatnak olyan egyének, akik a Theol. Tanügyi Szervezet 20. és 65 pontjában foglalt kötelezettségeknek megfelelnek és theol. tanári képesítéssel bírnak. Ily pályázók hiányában a nevezett tanszék ideiglenesen theol. tanári képesítéssel még nem bíró, de ily vizsgálat tételére jogosított egyén által fog betölteni, aki is rendkívüli tanári minőségében 2400 kor.-nyi fizetést és 400 kor.-nyi lakbért élvez havi ill. negyedévi előleges részletekben.

A megválasztott tanár állását 1909. február hó első felében köteles elfoglalni.

A pályázati kérvények a minősítést igazoló összes okmányokkal, életrajzi vázlattal, orvosi s esetleges szolgálati bizonyítvánnyal, valamint a netatáni irodalmi működést feltüntető mellékletekkel a magyarhoni ág. hitv. ev. Egyetemes Egyház Theol. Akadémiai Nagybizottsághoz címzetten 1909. évi január 20-ig a Theol. Akadémia igazgatóságánál (Pozsonyban) nyújtandók be.

A Nagybizottság azonban a pályázat kihirdetése mellett is fentartja magának azt a jogot, hogy a tanszékre valamely alkalmas egyént közvetlenül is meghívhat.

A Theol. Akadémiai Nagybizottság 1908. dec. hó 15-én Pozsonyban tartott üléséből.

Hornyánszky Aladár.
jegyző.

2-1

A magyarhoni ág. hitv. ev. Egyetemes Egyház Theologiai Akadémiáján Pozsonyban **rendkívüli tanári állásra** pályázat hirdettetik.

A megválasztandó rendkívüli tanár kötelessége a bölcsészeti és neveléstani tudományokból előadásokat tartani, a philosophiai semináriumot vezetni a theol. akadémiai tanterv követelményei szerint. Egyéb kötelességeit az akadémiai Szervezetben foglalt szabályok és a felettes hatóságok rendelkezései szabják meg.

A megválasztott rendkívüli tanár az Egyetemes Nyugdijintézet jogosított és kötelezett tagja.

Javadalma évi 2400 K fizetés és 400 K lakbér havi illetve negyedévi előleges részletekben.

Pályázhatnak oly ág. hitv. ev. theologiai illetve bölcsészeti pályavégzett egyének, akik philosophiai tanári vizsgálatra jogosító okmányokkal bírnak.

A megválasztott rendkívüli tanár állását 1909. február hó első felében köteles elfoglalni.

A pályázati kérvények a minősítést igazoló összes okmányokkal, életrajzi vázlattal, orvosi és esetleges szolgálati bizonyítvánnyal, valamint a netatáni irodalmi működést feltüntető mellékletekkel a magyarhoni ág. hitv. ev. Egyetemes Egyház Theol. Akadémiai Nagybizottsághoz címzetten 1909. évi január 20-ig a Theol. Akadémia igazgatóságánál (Pozsonyban) nyújtandók be.

A Nagybizottság azonban a pályázat kihirdetése mellett is fentartja magának azt a jogot, hogy a tanári állásra valamely alkalmas egyént közvetlenül is meghívhat, esetleg magántanárt is alkalmazhat.

A Theol. Akadémiai Nagybizottság 1908. decz. 15-én Pozsonyban tartott üléséből.

Hornyánszky Aladár
jegyző.

(2-1)

A sárosi ág. hitv. ev. egyházmegyébe kebeleztet tapoly-komlósi tót anyanyelvű egyházközségben megüresedett **lelkész-tanítói** állomásra pályázat hirdettetik.

Javadalmazás: 1. Szabad lakás kerttel és melléképületekkel. 2. Alapítványi kamatokban 90 K 72 fil. 3. Párber és készpénzben a hivatól 200 K. 4. Szántóföldek s azok megmunkálása 190 K. 5. Fajárandóság 50 K. 6. Stóla és offertorium 20 K 60 fil. 7. Tandij 50 K. 8. Állami congrua 1019 K.

A kellően felszerelt jelentkezések alulírott főesperesi hivatalnál 1909. január hó 31-ig nyújtandók be. Zsegnye, 1908. december 18.

Hajdu János
esperes.

(2-1)

A mramoráki (Temesmegyei) német ajku ág. h. ev. egyház **papi hivatala** 1909. évi április végén megürül, és ezen állásnak, 5 szobás szép lakás és házikerten kívül a jövedelme, körülbelül 3200 korona.

Az ezen állásra reflectáló lelkészek és segédlelkészek szívesen láttatnak vendég istentisztelet tartására, természetesen a maguk költségén.

Idejekorán jelentkezni kell a helyi papi hivatalnál. Mramorák, decz. 17. 1908.

(3-1)

A presbyterium.

Békéscsabai ev. énekeskönyv.

☞☒ Tót és német felirással. ☒☞

Új változatlan kiadásban megjelent. Ára szép fekete félvászonkötésben 3 korona. — Több (10) példányon felüli rendelésnél megegyezés szerinti ár.

Kókai Lajos könyvkereskedése

Budapest IV., Károly-utca 1.